

OBWIESZCZENIE MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO I USŁUG

z dnia 27 stycznia 1983 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła.

1. Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. zmieniającej ustawę o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 31, poz. 213) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 23, poz. 164), z uwzględnieniem:
- 1) zmian wprowadzonych ustawą z dnia 18 lipca 1974 r. o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie

uspołecznionej (Dz. U. Nr 27, poz. 158) oraz ustawą z dnia 18 grudnia 1976 r. zmieniającą ustawę o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 40, poz. 234) i objętych jednolitym tekstem, ustalonym obwieszczeniem Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług z dnia 21 stycznia 1977 r. (Dz. U. Nr 4, poz. 20),

2) zmian wprowadzonych ustawą z dnia 16 września 1982 r. zmieniającą ustawę o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 31, poz. 213),

3) zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu,

■ zachowaniem ciągłej numeracji działów, rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst nie obejmuje następujących przepisów:

1) art. 44, 46, 48—53 i 57 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 23, poz. 164) w brzmieniu:

„Art. 44. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1973 r., z wyjątkiem art. 57 ust. 1 i art. 24 ust. 4, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

„Art. 46. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc, w zakresie uregulowanym niniejszą ustawą, przepisy ustawy z dnia 1 lipca 1958 r. o zezwoleniach na wykonywanie przemysłu, rzemiosła, handlu i niektórych usług przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. Nr 45, poz. 224 z późniejszymi zmianami) oraz przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie.”

„Art. 48. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy prowadzą działalność:

- 1) nie wymagającą uprawnień z powodu zaliczenia jej do przemysłu domowego,
- 2) na podstawie karty rzemieślniczej,
- 3) na podstawie potwierdzenia zgłoszenia przemysłu,
- 4) na podstawie licencji na przemysł okrężny,
- 5) na podstawie zezwolenia na czas nieoznaczony

i zamierzają prowadzić ją na podstawie potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła lub zezwolenia na wykonywanie rzemiosła, powinny wystąpić o wydanie właściwego uprawnienia w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Do czasu uzyskania właściwego uprawnienia osoby zainteresowane mogą prowadzić swą działalność na zasadach dotychczasowych.

Art. 49. 1. Organ właściwy do wydawania zezwolenia na wykonywanie rzemiosła może odmówić jego wydania w przypadkach wskazanych w art. 6 pkt 1.

2. Organ ten odmówi wydania zezwolenia, jeżeli zachodzą przeszkody jego wydania określone w art. 3 ust. 5. Jeśli jednak dla prowadzenia danego rodzaju działalności nie było wymagane posiadanie określonych kwalifikacji zawodowych w myśl przepisów dotychcześnie-

wych, a kwalifikacje takie wymagane są stosownie do przepisów ustawy, organ właściwy może zwolnić zainteresowanego od wykazania się kwalifikacjami zawodowymi lub wydać zezwolenie pod warunkiem złożenia egzaminu sprawdzającego w okresie nie przekraczającym 3 lat.

3. Zwalnia się od obowiązku przedstawienia dowodów posiadania kwalifikacji zawodowych osoby, które co najmniej przez 6 lat prowadziły działalność danego rodzaju.

4. W przypadku odmowy wydania zezwolenia stosuje się odpowiednio przepisy art. 17 ust. 3.

Art. 50. Osoby prowadzące działalność w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie zezwolenia wydanego na czas oznaczony i które zamierzają prowadzić ją nadal powinny najpóźniej w ciągu trzech miesięcy przed upływem terminu ważności zezwolenia wystąpić o wydanie zezwolenia na prowadzenie rzemiosła zgodnie z przepisami niniejszej ustawy. Nie ogranicza to możliwości zastosowania art. 17.

Art. 51. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług określi, w jaki sposób dokonuje się wymiany uprawnień dotychczasowych na uprawnienia wymagane w myśl przepisów ustawy.

Art. 52. Do spraw o wydanie uprawnień przemysłowych wszczętych na podstawie przepisów wymienionych w art. 45 ust. 1 i w art. 46 ust. 1 i do dnia wejścia w życie ustawy nie zakończonych stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 53. Działalność uważana w rozumieniu art. 1 za rzemiosło, prowadzona w dniu wejścia w życie ustawy w formie spółek jawnych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych, której współnikami są osoby fizyczne, może być prowadzona w dotychczasowej formie nie dłużej niż przez okres dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy.”

„Art. 57. 1. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług powoła komisję organizacyjną krajowego zjazdu delegatów Centralnego Związku Rzemiosła oraz określi tryb przeprowadzenia wyborów delegatów na pierwsze zjazdy izb rzemieślniczych jako wojewódzkich związków rzemiosła i pierwszy krajowy zjazd delegatów Centralnego Związku Rzemiosła, a także ustalił terminy rozpoczęcia działalności Centralnego Związku Rzemiosła i izb rzemieślniczych jako wojewódzkich związków rzemiosła.

2. Pierwszy krajowy zjazd delegatów Centralnego Związku Rzemiosła uchwałą statutu Centralnego Związku, dokona wyboru rady Centralnego Związku oraz powoła inne uchwały niezbędne dla prawidłowej działalności organizacji rzemieślniczych.”

- 2) art. 22 ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. Nr 27, poz. 158) w brzmieniu:
„Art. 22. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1975 r.”;
- 3) art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. zmieniającej ustawę o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 40, poz. 234) w brzmieniu:
„Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1977 r.”;
- 4) art. 2 i 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. zmieniającej ustawę o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 31, poz. 213) w brzmieniu:
„Art. 2. W ustawie z dnia 18 lipca 1974 r. o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych

rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. Nr 27, poz. 158) w art. 1 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Ustawa nie dotyczy działalności objętej przepisami o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne”.

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1983 r., z wyjątkiem przepisów art. 1 pkt 2 lit. c) oraz art. 2, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”

Minister Handlu Wewnętrznego i Usług: Z. Łakomicz

Załącznik do obwieszczenia Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług z dnia 27 stycznia 1983 r. (poz. 40)

USTAWA

z dnia 8 czerwca 1972 r.

o wykonywaniu i organizacji rzemiosła.

W celu zwiększenia przez rzemiosło, będące trwałym elementem socjalistycznej gospodarki, zaspokajania potrzeb społecznych poprzez lepsze wykorzystanie jego możliwości gospodarczych i zapewnienia rzemiosłu jednolitych z innymi jednostkami drobnej wytwórczości warunków działania i rozwoju, a także w celu wzmocnienia samodzielności i samorządności organizacji rzemieślniczych oraz dalszego wzrostu rangi i godności zawodu rzemieślniczego stanowi się, co następuje:

DZIAŁ I

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Rzemiosłem w rozumieniu ustawy jest zawodowe wykonywanie we własnym imieniu przez osobę fizyczną lub osobę prawną, nie będącą jednostką gospodarki uspołecznionej, gospodarczej działalności wytwórczej i usługowej.

2. Ustawa nie dotyczy:

- 1) działalności handlowej i gastronomicznej,
- 2) działalności wytwórczej z zakresu gospodarki rolnej, ogrodniczej, leśnej i hodowlanej,
- 3) usług w dziedzinie przewozu i spedycji,
- 4) usług w zakresie projektowania w budownictwie, z wyjątkiem świadczenia tych usług przez osoby wykonujące rzemiosło budowlane i posiadające pozwolenie na działalność zawodową w zakresie projektowania w budownictwie,
- 5) usług z zakresu geodezji,
- 6) publicznej działalności artystycznej i rozrywkowej,
- 7) zakładów naukowych, pracy zawodowej nauczycieli i wychowawców,
- 8) zakładów leczniczych, ambulatoriów, przychodni, poradni zdrowia,
- 9) działalności wydawniczej, fonograficznej oraz poligraficznej, z wyjątkiem działalności w zakresie małej poligrafii dla celów handlowych i reklamowych,
- 10) usług świadczonych w wykonywaniu wolnych zawodów,
- 11) usług w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu małżeństw, usług biur pisania podań, biur tłumaczeń, przepisania na maszynie i usług biurowych,

12) usług hotelarskich,

13) pracy nakładczej,

14) działalności wytwórczej i usługowej prowadzonej osobiście przez artystów — plastyków i fotografików będących członkami związków twórców bądź posiadających uprawnienia do wykonywania zawodu artysty plastyka lub fotografa stwierdzone zaświadczeniem Ministerstwa Kultury i Sztuki,

15) wytwórczości ludowej i artystycznej.

3. Ustawa nie dotyczy także, z wyjątkiem art. 6, 13 i 15 ust. 2, działalności objętej przepisami o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne.

4. Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Rzemiosła, może określić w drodze rozporządzenia dalsze rodzaje działalności gospodarczej, których ustawa nie dotyczy.

5. Minister Kultury i Sztuki, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Rzemiosła, określa w drodze rozporządzenia zakres i zasady wykonywania w rzemiosle małej poligrafii dla celów handlowych i reklamowych.

Art. 2. Organizacje rzemieślnicze samodzielnie opracowują plany działalności ujmowane szacunkowo w planach społeczno-gospodarczych.

Art. 3. 1. Rzemiosło może być wykonywane przez osobę fizyczną lub osobę prawną posiadającą odpowiednie uprawnienie wydane przez właściwy organ administracji państwowej.

2. Uprawnienia do wykonywania rzemiosła wydaje się w formie:

- 1) potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła,
- 2) zezwolenia na wykonywanie rzemiosła.

3. Uprawnienie wydaje się na rodzaj rzemiosła wskazany przez zainteresowaną osobę.

4. Osoba występująca o wydanie uprawnienia obowiązana jest wskazać siedzibę zakładu rzemieślniczego, a także tytuł prawny do zajmowania potrzebnych w tym celu pomieszczeń lub terenu.

5. Jeżeli z rodzaju wykonywanego rzemiosła wynikać może zagrożenie zdrowia lub życia albo istotnych interesów osób korzystających ze świadczeń lub zatrudnionych przez rzemieślnika pracowników, uprawnienie do

wykonywania rzemiosła wydaje się jedynie osobom posiadającym odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

6. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług, po porozumieniu z zainteresowanymi ministrami oraz Centralnym Związkiem Rzemiosła, określa w drodze rozporządzenia:

- 1) zasady oznaczania rodzaju rzemiosła w wydawanych uprawnieniach,
- 2) rodzaje rzemiosł, których wykonywanie wymaga kwalifikacji zawodowych, stwierdzonych dowodami, o których mowa w art. 7,
- 3) zasady wykonywania usług kominiarskich oraz zasady i tryb wydawania zezwoleń na wykonywanie rzemiosła kominiarstwa.

7. Wydanie uprawnienia do wykonywania rzemiosła osobie zatrudnionej w jednostce gospodarki społecznej wymaga przedstawienia pisemnej zgody tej jednostki na uboczne wykonywanie określonego rzemiosła. Uprawnienie podlega cofnięciu w przypadku utraty zgody pracodawcy. Uprawnienia wydaje się wyłącznie na świadczenie usług dla ludności i rolnictwa, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach także na świadczenie innych usług oraz na wytwarzanie wyrobów.

Rozdział 2

Potwierdzenie zgłoszenia wykonywania rzemiosła.

Art. 4. 1. Potwierdzenie zgłoszenia wykonywania rzemiosła wydaje się, jeżeli przedmiotem działalności ma być świadczenie usług, wytwarzanie artykułów przeznaczonych na zaopatrzenie rynku oraz wyrobów o charakterze regionalnym, pamiątkarskim lub artystycznym.

2. Potwierdzenie zgłoszenia wykonywania rzemiosła wydaje się na wniosek jednej osoby fizycznej lub dwóch osób fizycznych, jeżeli zamierzają one wykonywać rzemiosło na podstawie zawartej na piśmie umowy spółki.

3. Nie można odmówić wydania potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła, chyba że:

- 1) wniosek nie odpowiada warunkom określonym w ust. 1 i 2,
- 2) miejsce wykonywania rzemiosła lub stan zakładu, w szczególności pod względem technicznym i sanitarnym, nie odpowiadają wymogom określonym w odrębnych przepisach,
- 3) wnioskodawca nie przedstawi dowodu posiadania wymaganych kwalifikacji zawodowych,
- 4) wnioskodawcy cofnięto w okresie ostatnich trzech lat uprawnienie do wykonywania rzemiosła.

4. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług, po porozumieniu z Centralnym Związkiem Rzemiosła, może określić w drodze rozporządzenia rodzaje rzemiosł, które mogą być wykonywane wyłącznie po wydaniu zezwolenia na wykonywanie rzemiosła.

5. Potwierdzenie zgłoszenia wykonywania rzemiosła uprawnia do zatrudnienia:

- 1) członków rodziny pozostających z osobą wykonującą rzemiosło we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 2) jednego pracownika,
- 3) dwóch czeladników lub absolwentów szkoły zawodowej przez okres dwóch lat po zdaniu egzaminu czeladniczego lub ukończeniu szkoły zawodowej,
- 4) dwóch emerytów lub rencistów.

6. Osoby posiadające, stosownie do przepisów o nauce zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy, uprawnienia do szkolenia uczniów mogą zatrudniać uczniów w liczbie dopuszczonej przez te przepisy.

7. W uzasadnionych gospodarczo i społecznie przypadkach organ, który wydał potwierdzenie zgłoszenia

wykonywania rzemiosła, może zezwolić osobom posiadającym to uprawnienie na okresowe zatrudnienie większej niż wymieniona w ust. 5 liczby pracowników.

Rozdział 3

Zezwolenie na wykonywanie rzemiosła.

Art. 5. 1. Zezwolenie na wykonywanie rzemiosła może być wydane jednej lub więcej osobom fizycznym zamierzającym wykonywać rzemiosło na podstawie zawartej na piśmie umowy spółki albo osobie prawnej.

2. Zezwolenie na wykonywanie rzemiosła uprawnia do zatrudnienia przez osoby fizyczne wykonujące rzemiosło członków ich rodzin pozostających z nimi we wspólnych gospodarstwach domowych.

3. Zezwolenie na wykonywanie rzemiosła uprawnia do zatrudnienia:

- 1) do piętnastu pracowników,
- 2) do dwóch czeladników lub absolwentów szkół zawodowych przez okres dwóch lat po zdaniu egzaminu czeladniczego lub ukończeniu szkoły zawodowej,
- 3) do dwóch emerytów lub rencistów,
- 4) pracowników nie zatrudnionych bezpośrednio przy wykonywaniu rzemiosła, w szczególności zatrudnionych przy sprzedaży wyrobów, przyjmowaniu zleceń na usługi, utrzymywaniu czystości, prowadzeniu kasy i księgowości, kierowców i konwojentów,
- 5) uczniów w liczbie dopuszczonej przez przepisy o nauce zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy.

4. Organ wydający zezwolenie na wykonywanie rzemiosła może na wniosek zainteresowanej osoby wyrazić zgodę na zatrudnienie większej niż wymieniona w ust. 3 liczby osób, jeżeli zwiększenie zatrudnienia uzasadnione będzie w szczególności ze względu na rodzaj rzemiosła, istniejące zapotrzebowanie na dane wyroby, usługi lub nadwyżki siły roboczej na danym terenie.

5. Organ wydający zezwolenie może wyrazić zgodę na zatrudnienie przez rzemieślnika osób na podstawie umowy o pracę nakładczą w ramach wielkości zatrudnienia, o której mowa w ust. 3. Do osób tych stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 303 § 1 Kodeksu pracy.

6. Właściwość organów administracji państwowej w zakresie wydawania zezwoleń na prowadzenie prac geologicznych oraz trybu wydawania tych zezwoleń określają odrębne przepisy.

Art. 6. Wydania zezwolenia na wykonywanie rzemiosła można odmówić:

- 1) osobie, która została skazana prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo zaboru mienia, spekulacji lub inne przeciwko mieniu, jeżeli z charakteru przestępstwa wynika, że prowadzenie przez tę osobę zamierzonej działalności gospodarczej mogłoby zagrozić interesowi społecznemu,
- 2) jeżeli miejsce wykonywania rzemiosła lub stan zakładu, w szczególności pod względem technicznym lub sanitarnym, nie odpowiadają wymogom określonym w odrębnych przepisach,
- 3) osobie, której w ostatnich trzech latach cofnięto uprawnienie do wykonywania rzemiosła,
- 4) jeżeli wydanie zezwolenia mogłoby godzić w ważny interes Państwa.

Rozdział 4

Kwalifikacje zawodowe.

Art. 7. 1. Dowodami posiadania kwalifikacji zawodowych do wykonywania rzemiosła są:

- 1) dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danemu rodzajowi rzemiosła.
- 2) świadectwo czeladnicze w zawodzie odpowiadającym danemu rodzajowi rzemiosła w połączeniu z dowodem wykonywania pracy w tym zawodzie przez okres co najmniej dwóch lat po uzyskaniu świadectwa czeladniczego bądź wykonywania pracy przez okres pięciu lat przed uzyskaniem świadectwa czeladniczego.
- 3) tytuł robotnika wykwalifikowanego odpowiadający rodzajowi danego rzemiosła w połączeniu z dowodem wykonywania pracy w tym zawodzie przez okres co najmniej dwóch lat po uzyskaniu tytułu robotnika wykwalifikowanego.
- 4) dyplom lub świadectwo ukończenia wyższej lub średniej szkoły technicznej albo artystycznej, której program obejmuje wiadomości niezbędne do wykonywania rzemiosła, w połączeniu z dowodem wykonywania pracy odpowiadającej rodzajowi rzemiosła przez okres co najmniej dwóch lat.

2. Jeżeli przepisy szczególne uzależniają wykonywanie określonego rzemiosła od posiadania także innych kwalifikacji niż wymienione w ust. 1, osoba ubiegająca się o wydanie uprawnienia powinna się wykazać posiadaniem takich kwalifikacji.

Art. 8. 1. Organ właściwy do wydania uprawnienia może w uzasadnionych przypadkach zwalniać poszczególne osoby od obowiązku przedstawienia dowodów posiadania kwalifikacji zawodowych lub uznać za wystarczającą pracę w zawodzie, w okresie krótszym, niż wskazano w art. 7 ust. 1, jeżeli osoby te wykażą w inny sposób posiadanie kwalifikacji zawodowych do wykonywania danego rzemiosła.

2. Przed podjęciem decyzji, o której mowa w ust. 1, organ wydający uprawnienie zasięga opinii Izby rzemieślniczej, a o ile chodzi o osoby legitymujące się świadectwami szkolnymi — właściwego terenowego organu administracji państwowej. Izba rzemieślnicza może uzależnić wydanie opinii od przeprowadzenia egzaminu sprawdzającego.

Art. 9. 1. Izby rzemieślnicze powołują komisje egzaminacyjne do przeprowadzania egzaminów mistrzowskich i czeladniczych oraz egzaminów sprawdzających.

2. Centralny Związek Rzemiosła, po uzgodnieniu z Ministrem Oświaty i Wychowania, określa zasady powoływania komisji egzaminacyjnych, ich skład, sposób przeprowadzania egzaminów, wzory dyplomów i świadectw oraz wysokość opłat egzaminacyjnych.

Art. 10. 1. Do egzaminu mistrzowskiego może być dopuszczona osoba, która posiada świadectwo czeladnicze lub dowód posiadania równorzędnych kwalifikacji w danym zawodzie oraz dowody stwierdzające wykonywanie pracy w danym rzemiośle przez okres co najmniej trzech lat.

2. Do egzaminu mistrzowskiego może być również dopuszczona osoba nie posiadająca świadectwa czeladniczego lub dowodu posiadania równorzędnych kwalifikacji, która wykaże, iż przez okres co najmniej sześciu lat wykonywała samodzielnie rzemiosło na podstawie uzyskanego uprawnienia.

3. Osoba, która złożyła egzamin mistrzowski przed właściwą komisją egzaminacyjną, otrzymuje dyplom mistrza rzemieślniczego w określonym zawodzie.

Art. 11. 1. Do egzaminu czeladniczego może być dopuszczona osoba, która ukończyła naukę zawodu w rze-

mieślniczym zakładzie pracy i spełnia inne warunki określone przepisami o nauce zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy, a także osoba pełnoletnia, która w inny sposób niż w trybie tych przepisów nabyła umiejętności wykonywania danego rzemiosła. Egzamin powinien obejmować sprawdzenie umiejętności praktycznych i wiadomości teoretycznych w zakresie objętym programem szkolenia uczniów rzemieślniczych.

2. Osoba, która złożyła egzamin czeladniczy przed właściwą komisją egzaminacyjną, otrzymuje świadectwo czeladnicze w określonym zawodzie.

Art. 12. 1. Egzamin sprawdzający posiadanie kwalifikacji niezbędnych do wykonywania rzemiosła polega na stwierdzeniu praktycznych umiejętności wykonywania danego rzemiosła.

2. Egzamin sprawdzający przeprowadza właściwa komisja egzaminacyjna. Osoba, która złożyła egzamin sprawdzający, otrzymuje zaświadczenie stwierdzające zakres wykazanych kwalifikacji zawodowych do wykonywania określonego rzemiosła.

Rozdział 5

Wykonywanie rzemiosła.

Art. 13. 1. Siedziba zakładu rzemieślniczego powinna być oznaczona na zewnątrz w sposób widoczny. W oznaczeniu tym należy uwidocznic dokładnie i czytelnie imię i nazwisko osoby wykonującej rzemiosło oraz rodzaj wykonywanego rzemiosła. Oznaczenie zakładu może zawierać także inne informacje określające jego działalność oraz nazwę zakładu. Określenie rodzaju wykonywanego rzemiosła (rzemiosł) może być zamieszczone w formie uproszczonej.

2. Postanowienia ust. 1 dotyczą odpowiednio pieczętek i druków używanych przy wykonywaniu rzemiosła.

Art. 14. Osoby, które w ramach posiadanego uprawnienia do wykonywania rzemiosła prowadzą działalność usługową, mogą wykonywać usługi w zakładzie rzemieślniczym lub w miejscu wskazanym przez zamawiającego, a także posiadać punkty przyjmowania zamówień.

Art. 15. 1. Osoba wykonująca określone rzemiosło może podejmować wszelkie czynności i prace niezbędne do całkowitego wykonania i wykończenia wyrobu lub wykonania świadczonej usługi oraz ich zbycia. Osoba ta przy wykonywaniu rzemiosła może korzystać z usług innych rzemieślników, spółdzielni rzemieślniczych i innych jednostek gospodarczych oraz zamawiać wykonanie elementów do wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług.

2. Osoba wykonująca rzemiosło może w uzasadnionych przypadkach udzielić pełnomocnictwa do wykonywania rzemiosła. Udzielenie pełnomocnictwa wymaga zgody organu, który wydał uprawnienie do wykonywania rzemiosła.

3. Pełnomocnikiem nie może być osoba skazana za przestępstwa wymienione w art. 6 pkt 1 lub której w ostatnich trzech latach cofnięto uprawnienie do wykonywania rzemiosła.

Art. 16. 1. Osoba wykonująca rzemiosło może sprzedawać własne wyroby w miejscu wykonywania rzemiosła, w odrębnych własnych punktach sprzedaży oraz na targach, targowiskach i kiermaszach, a także oferować i wysyłać je lub dostarczać odbiorcom.

2. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług, po porozumieniu z Centralnym Związkiem Rzemiosła, określa w drodze rozporządzenia zasady sprzedaży przez osoby wykonujące rzemiosło wyrobów własnych w odrębnych własnych punktach sprzedaży oraz na targach, targowiskach i kiermaszach, a także przez osoby wykonujące usługi do sprzedaży wyrobów obcej produkcji.

3. Osoba wykonująca rzemiosło może upoważnić zatrudnioną przez siebie osobę do zbierania poza zakładem rzemieślniczym zamówień na wyroby oraz zleceń na wykonywanie przez jej zakład usług.

Art. 17. 1. Osoba prawna obowiązana jest przed rozpoczęciem działalności wytwórczej lub usługowej ustanowić zastępcę (zastępców) odpowiedzialnego za prowadzenie tej działalności. Organ właściwy do wydania zezwolenia na wykonywanie rzemiosła może odmówić zgody na ustanowienie zastępcą osoby, o której mowa w art. 6 pkt 1 i 3.

2. Jeżeli osoba prawna uzyskała zezwolenie na wykonywanie rzemiosła, do którego wymagane są kwalifikacje zawodowe, jej zastępcą może być ustanowiona jedynie osoba mająca odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

3. Jeżeli w stosunku do zastępcy osoby prawnej zajdą okoliczności, o których mowa w art. 18 ust. 1 lub ust. 2 pkt 1 i 2, organ administracji państwowej wezwie osobę prawną do niezwłocznego ustanowienia innego zastępcy. Jeżeli osoba prawna nie ustanowi w ciągu miesiąca od dnia otrzymania wezwania nowego zastępcy, organ administracji państwowej może cofnąć zezwolenie na wykonywanie rzemiosła.

4. Rada Ministrów może określić zasady prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby prawne, w szczególności zakres i rodzaj działalności oraz wielkość zatrudnienia.

Rozdział 6

Cofanie i wygasanie uprawnień.

Art. 18. 1. Uprawnienie podlega cofnięciu, jeżeli osobie posiadającej uprawnienie prawomocnym orzeczeniem sądu zakazano prowadzenia działalności wytwórczej lub usługowej albo wykonywania zawodu.

2. Uprawnienie może być cofnięte, jeżeli osoba, której wydano to uprawnienie:

- 1) została skazana prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo zaboru mienia, spekulacji lub inne przeciwko mieniu, jeżeli z charakteru czynu przestępczego wynika, że dalsze wykonywanie rzemiosła przez tę osobę mogłoby zagrozić interesowi społecznemu,
- 2) prowadzi działalność gospodarczą w sposób powodujący uzasadnione skargi na rzetelność wykonywania produkcji lub świadczenia usług, z tym że cofnięcie uprawnienia może nastąpić na wniosek cechu lub z urzędu po porozumieniu z cechem,
- 3) zmieniła w sposób zasadniczy rodzaj wykonywanego rzemiosła lub zmieniła siedzibę zakładu rzemieślniczego, określone w uprawnieniu, bez zgody organu, który je wydał, lub przekroczyła dopuszczalny stan zatrudnienia,
- 4) zawarła umowę spółki w celu wspólnego wykonywania rzemiosła lub udzieliła pełnomocnictwa do wykonywania rzemiosła bez zgody organu, który wydał uprawnienie,
- 5) nie wykonuje rzemiosła przez okres dłuższy niż 6 miesięcy bez ważnych powodów,

6) zalega przez okres dłuższy niż 6 miesięcy z opłaceniem ostatecznie ustalonych należności podatkowych, składek na ubezpieczenie społeczne lub składek cechowych; cofnięcie uprawnienia z powodu zaległości w składek cechowych następuje na wniosek właściwego cechu.

3. W uzasadnionych przypadkach na wniosek cechu lub po zasięgnięciu opinii cechu właściwy organ może zamiast cofnięcia uprawnienia orzec zakaz wykonywania rzemiosła przez okres od 3 do 6 miesięcy.

4. Organ, który wydał decyzję o cofnięciu uprawnienia, ustala jednocześnie termin zaprzestania wykonywania rzemiosła. Ustalony termin, który z wyjątkiem sytuacji określonej w ust. 1 nie może być krótszy niż 3 miesiące, powinien umożliwić zainteresowanemu zlikwidowanie wykonywania rzemiosła.

Art. 19. 1. Uprawnienie do wykonywania rzemiosła wygasa w przypadku:

- 1) rezygnacji z dalszego wykonywania rzemiosła,
- 2) zbycia lub wydzierżawienia zakładu.

2. O wygaśnięciu uprawnienia orzeka organ właściwy do jego wydania. Wydane uprawnienie podlega zwrotowi do organu, który je wydał.

Art. 20. 1. Na podstawie uprawnienia wydanego rzemieślnikowi może być po jego śmierci nadal wykonywane rzemiosło w ramach określonych w tym uprawnieniu na rachunek spadkobierców pozostających na utrzymaniu rzemieślnika do chwili jego śmierci, jeżeli są nimi zstępni albo współmałżonek.

2. Na rachunek zstępnych rzemiosło może być wykonywane do czasu osiągnięcia przez nich pełnoletności lub ukończenia nauki w szkołach średnich lub wyższych.

3. Jeżeli wykonywanie danego rzemiosła uzależnione jest od posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych, osoba ustanowiona do wykonywania rzemiosła na rachunek spadkobierców powinna posiadać takie kwalifikacje. Przepis art. 15 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

4. Wykonywanie rzemiosła na rachunek spadkobierców wymaga uprzedniego uzyskania zgody organu właściwego do wydania zezwolenia. W razie spełnienia warunków określonych w ust. 1 i 3 nie można odmówić wyrażenia zgody.

5. Jeżeli osoby, o których mowa w ust. 1, nie korzystają ze swoich uprawnień, nie można odmówić wydania uprawnienia innej osobie, która nabyła zakład po zmarłym rzemieślniku lub uzyskała prawo do korzystania z niego. Przepisy art. 3 ust. 4, art. 4 ust. 3 pkt 3 i 4 oraz art. 6 pkt 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

6. Nie można odmówić wydania uprawnienia osobie, jeżeli nabyła ona zakład lub uzyskała prawo do korzystania z niego od rzemieślnika, który przeszedł na emeryturę lub rentę, o ile osoba ta co najmniej przez rok była zatrudniona w tym zakładzie. Przepisy art. 3 ust. 4, art. 4 ust. 3 pkt 3 i 4 oraz art. 6 pkt 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 7

Właściwość organów i postępowanie w sprawach uprawnień do wykonywania rzemiosła.

Art. 21. 1. Organem pierwszej instancji właściwym do wydawania uprawnień do wykonywania rzemiosła oraz w innych sprawach określonych w ustawie, związanych z wykonywaniem rzemiosła — jest terenowy

organ administracji państwowej stopnia podstawowego, właściwy ze względu na siedzibę zakładu.

2. W odniesieniu do osób prawnych nie będących jednostkami gospodarki społecznej organem właściwym do wydawania uprawnień do wykonywania rzemiosła jest terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, właściwy ze względu na siedzibę zakładu.

Art. 22. 1. Uprawnienia do wykonywania rzemiosła właściwy organ wydaje po zasięgnięciu opinii cechu, a w razie potrzeby także po zasięgnięciu opinii zainteresowanych organów administracji państwowej.

2. Decyzje o cofnięciu uprawnienia organ właściwy podejmuje po wysłuchaniu wyjaśnień zainteresowanego oraz po zasięgnięciu opinii cechu, a o ile chodzi o członków rzemieślniczych spółdzielni, także tej spółdzielni.

Art. 23. 1. Organy właściwe do wydawania uprawnień do wykonywania rzemiosła uprawnione są do przeprowadzania kontroli działalności osób wykonujących rzemiosło w zakresie posiadania wymaganych uprawnień i zgodności tej działalności z przepisami niniejszej ustawy.

2. W przypadku stwierdzenia wykonywania rzemiosła bez wymaganego uprawnienia, organ wskazany w ust. 1 zakazuje dalszego jego wykonywania, a w przypadku stwierdzenia uchybienia obowiązkowi wynikającemu z ustawy, wezwie osobę wykonującą rzemiosło do usunięcia tych uchybień w określonym terminie. W przypadku powstania wątpliwości, czy przy wykonywaniu rzemiosła naruszone zostały przepisy o ochronie zdrowia lub życia zatrudnionych lub innych osób albo środowiska, organ wskazany w ust. 1 zawiadomi o tym inspektora pracy lub właściwy organ administracji państwowej.

DZIAŁ II

Rozdział 1

Organizacje rzemieślnicze.

Art. 24. Samorządными organizacjami rzemieślniczymi są:

- 1) cechy,
- 2) spółdzielnie rzemieślnicze,
- 3) izby rzemieślnicze,
- 4) Centralny Związek Rzemiosła.

Rozdział 2

Cechy.

Art. 25. 1. Cech jest samorządną, społeczno-zawodową i gospodarczą organizacją rzemiosła.

2. Osoby posiadające uprawnienia do wykonywania rzemiosła mają obowiązek należenia do cechu właściwego ze względu na miejsce i rodzaj wykonywanego rzemiosła.

3. Cech nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru przez upoważniony do tego terenowy organ administracji państwowej, określony w przepisach wydanych na podstawie ust. 4.

4. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług, w porozumieniu z Centralnym Związkiem Rzemiosła, określa zasady rejestracji cechów.

Art. 26. 1. Do zadań cechu należy w szczególności:

- 1) utrzymywanie i podnoszenie godności zawodowej członków,

- 2) prowadzenie wśród członków pracy społeczno-wychowawczej mającej na celu szerzenie zasad etyki zawodowej oraz prawidłowego i rzetelnego wykonywania rzemiosła,
- 3) reprezentowanie interesów członków wobec terenowych organów władzy i administracji państwowej, organizacji społecznych i gospodarczych,
- 4) organizowanie pomocy w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych członków i pracowników zakładów rzemieślniczych,
- 5) popieranie rozwoju technicznego i gospodarczego,
- 6) rozpatrywanie skarg na działalność członków i wykonywanie związanych z tym kontroli,
- 7) propagowanie, koordynowanie i nadzorowanie przygotowania zawodowego,
- 8) sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach rzemieślniczych oraz organizowanie szkolenia w tym zakresie,
- 9) organizowanie działalności socjalnej, kulturalnej i oświatowej dla członków i ich rodzin oraz dla uczniów i pracowników zakładów rzemieślniczych, a także członków ich rodzin,
- 10) prowadzenie działalności gospodarczej określonej w statucie,
- 11) dbanie o należyty rozwój i rozmieszczenie zakładów rzemieślniczych, które na danym terenie są szczególnie potrzebne,
- 12) wykonywanie innych zadań określonych w statucie lub wynikających z przepisów szczególnych.

2. Cechy współdziałają ze spółdzielniami rzemieślniczymi zrzeszającymi członków cechów w sprawach objętych ich zakresem działania.

Art. 27. 1. Organami cechu są: walne zgromadzenie członków, zarząd, komisja rewizyjna i sąd cechowy.

2. Zakres i tryb działania cechu i jego organów oraz tryb odwoływania od uchwał organów cechu określa statut cechu.

3. Statut cechu uchwalany jest przez walne zgromadzenie członków, zgodnie z zasadami ustalonymi przez Centralny Związek Rzemiosła.

Art. 28. 1. Członkowie cechu podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądem cechowym za naruszenie:

- 1) statutowych obowiązków członka cechu i uchwał statutowych organów organizacji rzemieślniczych,
- 2) zasad etyki zawodowej lub rzetelnego wykonywania zawodu.

2. Kary są następujące:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) pozbawienie prawa do korzystania z określonych świadczeń cechu, przewidzianych w statucie, na okres do 1 roku,
- 4) pozbawienie prawa wybieralności do organów cechowych na okres do 3 lat.

3. W uzasadnionych przypadkach sąd cechowy może niezależnie od orzeczenia kary wystąpić z wnioskiem o cofnięcie uprawnienia, o wydanie zakazu wykonywania rzemiosła przez okres od 3 do 6 miesięcy lub o pozbawienie prawa szkolenia uczniów.

4. Od orzeczenia sądu cechowego służy odwołanie do rzemieślniczego sądu odwoławczego, działającego

przy izbie rzemieśniczej, w ciągu 1 miesiąca licząc od dnia doręczenia orzeczenia. Orzeczenia rzemieśniczego sądu odwoławczego są ostateczne.

5. Właściwość, zasady i tryb postępowania przed sądem cechowym określa regulamin wydany przez Centralny Związek Rzemiosła.

Art. 29. 1. Członkowie cechu obowiązani są uiszczać składki członkowskie. Wysokość składek ustala walne zgromadzenie członków cechu, Centralny Związek Rzemiosła ustala zasady, według jakich w ramach składek organizacje cechowe uczestniczą w pokrywaniu potrzeb działalności statutowej izb rzemieśniczych i Centralnego Związku Rzemiosła.

2. Składki członkowskie podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 3

Spółdzielnie rzemieśnicze.

Art. 30. 1. Spółdzielnie rzemieśnicze jako jednostki gospodarki uspołecznionej są organizowane i działają na zasadach określonych w przepisach prawa spółdzielczego, o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

2. Spółdzielnie rzemieśnicze zrzeszają na zasadach dobrowolności osoby posiadające uprawnienia do wykonywania rzemiosła. Członkami spółdzielni mogą być również cechy.

3. Dla prowadzenia działalności mającej na celu obsługę potrzeb gospodarczych rzemiosła w kraju oraz w zakresie eksportu i importu mogą być zakładane spółdzielnie rzemieśnicze osób prawnych.

Art. 31. Zadaniem spółdzielni rzemieśniczych jest organizowanie działalności usługowej i wytwórczej rzemiosła, udzielanie pomocy członkom w wykonywaniu ich zadań oraz prowadzenie własnej działalności gospodarczej i społeczno-wychowawczej. Do zadań spółdzielni rzemieśniczych należy w szczególności:

- 1) prowadzenie działalności w zakresie zaopatrywania w środki produkcji,
- 2) organizowanie i prowadzenie zbytu wyrobów oraz świadczenie usług,
- 3) prowadzenie własnej działalności gospodarczej związanej z wypełnianiem zadań statutowych,
- 4) upowszechnianie spółdzielczych form działania rzemiosła,
- 5) prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej wśród członków i pracowników,
- 6) zaspokajanie potrzeb socjalnych pracowników i ich rodzin.

Rozdział 4

Izby rzemieśnicze.

Art. 32. 1. Izby rzemieśnicze są samorządnymi, społeczno-zawodowymi i gospodarczymi organizacjami rzemiosła.

2. Członkami izby rzemieśniczej są cechy i spółdzielnie rzemieśnicze działające na rzecz rzemiosła, mające siedzibę na terenie działalności izby rzemieśniczej.

3. Działalność izby rzemieśniczej może obejmować jedno lub więcej województw.

4. Centralny Związek Rzemiosła po porozumieniu z zainteresowanymi terenowymi organami administracji

państwowej stopnia wojewódzkiego tworzy i znosi izby rzemieśnicze oraz określa ich terenowy zakres działania, nazwę i siedzibę.

5. Izba rzemieśnicza posiada osobowość prawną.

Art. 33. 1. Do zadań izby rzemieśniczej należy rozwijanie działalności społeczno-gospodarczej rzemiosła i udzielanie mu pomocy oraz nadzór nad działalnością zrzeszonych organizacji, a w szczególności:

- 1) reprezentowanie interesów rzemiosła, cechów i spółdzielni rzemieśniczych wobec terenowych organów władzy i administracji państwowej oraz organizacji społecznych i gospodarczych,
- 2) nadzór nad realizacją zadań statutowych i nad przestrzeganiem przepisów prawa przez zrzeszone organizacje,
- 3) udzielanie wszechstronnej pomocy zrzeszonym organizacjom w realizacji ich zadań statutowych oraz członkom tych organizacji przede wszystkim w formie działalności instruktażowo-doradczej,
- 4) przeprowadzanie kontroli działalności zrzeszonych organizacji,
- 5) czuwanie nad bezpieczeństwem i higieną pracy w zakładach rzemieśniczych,
- 6) czuwanie nad szkoleniem uczniów w zakładach rzemieśniczych i otaczanie ich opieką oraz utrzymywanie współpracy z terenowymi organami administracji państwowej stopnia wojewódzkiego w zakresie szkolenia w zasadniczych szkołach zawodowych i ośrodkach dokształcania zawodowego,
- 7) przeprowadzanie egzaminów czeladniczych i mistrzowskich oraz innych egzaminów kwalifikacyjnych, jak również podnoszenie kwalifikacji zawodowych rzemieślników,
- 8) organizowanie i prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej, socjalnej, kulturalnej i oświatowej,
- 9) szerzenie i rozwijanie spółdzielczych form gospodarowania w rzemiośle,
- 10) powoływanie rzeczoznawców do wydawania opinii w zakresie spraw dotyczących rzemiosła,
- 11) wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów szczególnych oraz uchwał organów Centralnego Związku Rzemiosła.

2. Izba rzemieśnicza może w przypadkach naruszenia przez statutowe organy jednostek w niej zrzeszonych przepisów prawa oraz uchwał izby rzemieśniczej i Centralnego Związku Rzemiosła uchylać uchwały tych organów, z wyjątkiem uchwał walnych zgromadzeń.

3. W odniesieniu do uchwał walnych zgromadzeń — w przypadkach wskazanych w ust. 2 — izbie rzemieśniczej służy prawo zawieszania wykonania tych uchwał. Zawieszenie uchwały może nastąpić w ciągu czterech tygodni od dnia powzięcia o niej wiadomości. W takim przypadku, w terminie 7 dni od daty zawieszenia uchwały walnego zgromadzenia, należy zgłosić wniosek do Centralnego Związku Rzemiosła o uchylenie tej uchwały. Zarząd Centralnego Związku Rzemiosła obowiązany jest w terminie czterech tygodni od otrzymania wniosku podjąć uchwałę o utrzymaniu w mocy lub uchyleniu uchwały walnego zgromadzenia. Od tej decyzji przysługuje odwołanie do Krajowej Rady Rzemiosła.

Art. 34. 1. Organami izby rzemieśniczej są:

- 1) zjazd delegatów,
- 2) rada izby,
- 3) zarząd,
- 4) odwoławczy sąd rzemieśniczy.

2. Szczegółowy zakres, zasady i tryb działania izby i jej organów, tryb powoływania organów oraz tryb odwoływania od uchwał organów izby określa statut izby.

3. Właściwość, zasady i tryb postępowania przed odwoławczym sądem rzemieślniczym określa regulamin wydany przez Centralny Związek Rzemiosła.

4. Centralny Związek Rzemiosła ustala zasady, jakim powinny odpowiadać statuty izb rzemieślniczych.

5. Statut izby rzemieślniczej uchwalany i zmieniany jest przez zjazd delegatów. Statut wymaga stwierdzenia przez Centralny Związek Rzemiosła jego zgodności z zasadami, o których mowa w ust. 4, oraz zarejestrowania przez terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, właściwy dla siedziby izby rzemieślniczej. Zasady rejestracji określa Minister Handlu Wewnętrznego i Usług w porozumieniu z Centralnym Związkiem Rzemiosła.

Art. 35. Izba rzemieślnicza ma prawo umieszczania na dokumentach kwalifikacji zawodowych rzemieślników pieczęci z godłem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 36. 1. Dla realizacji określonych statutowych zadań gospodarczych, szkoleniowych i socjalnych izba rzemieślnicza może powoływać własne wyodrębnione organizacyjnie zakłady.

2. Zasady powoływania i prowadzenia zakładów, o których mowa w ust. 1, ustala Centralny Związek Rzemiosła.

Rozdział 5

Centralny Związek Rzemiosła.

Art. 37. 1. Centralny Związek Rzemiosła jest samorządną, centralną społeczno-zawodową i gospodarczą organizacją rzemiosła.

2. Członkami Centralnego Związku Rzemiosła są izby rzemieślnicze.

3. Centralny Związek Rzemiosła posiada osobowość prawną.

Art. 38. 1. Zadaniem Centralnego Związku Rzemiosła jest rozwijanie działalności społeczno-gospodarczej rzemiosła, udzielanie mu pomocy oraz nadzór nad działalnością izb rzemieślniczych, a w szczególności:

- 1) reprezentowanie interesów rzemiosła i organizacji rzemieślniczych wobec organów władzy i administracji państwowej oraz organizacji społecznych i gospodarczych,
- 2) opracowywanie ogólnokrajowych kierunków rozwoju rzemiosła i jego działalności gospodarczej, zgodnych z celami narodowych planów społeczno-gospodarczych,
- 3) nadzór nad działalnością izb rzemieślniczych w zakresie wykonywania zadań statutowych i przestrzegania prawa,
- 4) opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących rzemiosła,
- 5) ustalanie zasad, jakim powinny odpowiadać statuty organizacji rzemieślniczych,
- 6) określanie zasad tworzenia, łączenia i likwidacji cechów,
- 7) ustalanie zasad prowadzenia działalności społeczno-wychowawczej, socjalnej, kulturalnej i oświatowej przez organizacje rzemieślnicze,
- 8) ustalanie zasad szkolenia rzemieślników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

9) prowadzenie doradztwa dla zakładów i organizacji rzemieślniczych,

10) zawieranie układów zbiorowych pracy dla pracowników zakładów i organizacji rzemieślniczych,

11) upowszechnianie dorobku polskiego rzemiosła i jego roli społeczno-gospodarczej za pośrednictwem środków masowego przekazu i własnych wydawnictw, wystaw i muzeów,

12) wykonywanie innych zadań określonych w przepisach szczególnych.

2. Centralny Związek Rzemiosła może w przypadkach naruszenia — przez statutowe organy izb rzemieślniczych — przepisów prawa, statutu lub uchwał Centralnego Związku Rzemiosła uchylać uchwały tych organów.

3. W przypadku naruszenia przez walne zgromadzenie organizacji rzemieślniczych zrzeszonych w izbie rzemieślniczej przepisów prawa, statutu lub uchwał Centralnego Związku Rzemiosła, Centralnemu Związkowi Rzemiosła służy prawo uchylania uchwał tego organu.

4. Centralnemu Związkowi Rzemiosła służy również prawo zawieszania w czynnościach członków zarządu cechów i spółdzielni rzemieślniczych oraz członków rad i zarządów izb rzemieślniczych, jeżeli działalnością swoją naruszają przepisy prawa, statut lub uchwały Centralnego Związku Rzemiosła, albo odwoływania, jeżeli ich działalność jest rażąco sprzeczna z przepisami prawa, statutem lub uchwałami Centralnego Związku Rzemiosła.

5. W przypadku odwołania członka rady lub zarządu, Centralny Związek Rzemiosła pełnienie jego funkcji może powierzyć tymczasowo innej osobie na okres nie dłuższy niż jeden rok. Powierzenie funkcji innej osobie może nastąpić również wówczas, gdy z przyczyn innych niż odwołanie członek lub członkowie rady czy zarządu nie mogą pełnić swych obowiązków.

6. Centralny Związek Rzemiosła może przekazać izbom rzemieślniczym prawo zawieszania i odwoływania członków zarządu cechów oraz spółdzielni rzemieślniczych.

Art. 39. Do realizacji określonych statutowych zadań gospodarczych, szkoleniowych i socjalnych Centralny Związek Rzemiosła może powoływać własne wyodrębnione organizacyjnie zakłady zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Art. 40. 1. Poza uprawnieniami określonymi niniejszą ustawą Centralnemu Związkowi Rzemiosła przysługują w stosunku do spółdzielni rzemieślniczych uprawnienia centralnego związku spółdzielczego, przewidziane w przepisach prawa spółdzielczego.

2. Centralny Związek Rzemiosła może przekazać uprawnienia, o których mowa w ust. 1, izbom rzemieślniczym.

3. W stosunku do Centralnego Związku Rzemiosła oraz izb rzemieślniczych w zakresie ich działalności dotyczącej spółdzielni Naczelnej Radzie Spółdzielczej przysługują uprawnienia określone w przepisach prawa spółdzielczego.

Art. 41. 1. Organami Centralnego Związku Rzemiosła są:

- 1) krajowy zjazd delegatów rzemiosła,
- 2) Krajowa Rada Rzemiosła,
- 3) zarząd.

2. Szczegółowe zasady, zakres i tryb działania Centralnego Związku Rzemiosła i tryb powoływania jego

organów oraz odwoływania od uchwał organów Centralnego Związku określi statut Centralnego Związku Rzemiosła.

3. Statut Centralnego Związku Rzemiosła uchwalany i zmieniany jest przez krajowy zjazd delegatów rzemiosła. Statut ten podlega rejestracji na zasadach określonych w odrębnych przepisach dla centralnych związków spółdzielczych.

Rozdział 6

Przepisy wspólne dotyczące organizacji rzemieślniczych.

Art. 42. Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia zasady współdziałania:

- 1) Centralnego Związku Rzemiosła z naczelnymi i centralnymi organami administracji państwowej oraz terenowymi organami administracji państwowej stopnia wojewódzkiego,
- 2) izb rzemieślniczych z terenowymi organami administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

Art. 43. 1. Zasady gospodarki finansowej cechów, spółdzielni rzemieślniczych, izb rzemieślniczych i Centralnego Związku Rzemiosła określa Centralny Związek Rzemiosła.

2. Zasady wynagradzania pracowników cechów, spółdzielni rzemieślniczych, izb rzemieślniczych i Centralnego Związku Rzemiosła ustala Krajowa Rada Rzemiosła w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

Art. 44. Naczelnym organem administracji państwowej w sprawach wykonywania rzemiosła, uregulowanych niniejszą ustawą, jest Minister Handlu Wewnętrznego i Usług.

Art. 45. W celu zapewnienia rzemiosłu warunków do pełnej realizacji zadań wynikających ze społeczno-gospodarczego rozwoju kraju oraz wszechstronnej realizacji praw i obowiązków rzemieślników, Rada Ministrów uchwała Kartę Praw i Obowiązków Rzemieślnika.

DZIAŁ III

Rozdział 1

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 46. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc przepisy prawa przemysłowego z dnia 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. Nr 53, poz. 468 z późniejszymi zmianami) oraz wydane na jego podstawie przepisy wykonawcze.

2. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki określi w drodze rozporządzenia istotne cechy wytwórczości ludowej artystycznej, której prowadzenie nie wymaga posiadania uprawnień do wykonywania rzemiosła.

Art. 47. 1. Uzyskane przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie przepisów dotychczasowych dyplomy mistrza w określonym rzemiośle oraz świadectwa czeladnicze uważa się za dowody kwalifikacji zawodowych wymagane stosownie do przepisów niniejszej ustawy.

2. Uzyskane przed dniem wejścia w życie świadectwa złożenia egzaminu przed komisją egzaminacyjną właściwego zrzeszenia prywatnego przemysłu lub inne świade-

ctwa upoważniające stosownie do przepisów dotychczasowych do prowadzenia tartaków, wytwórni sklejek i oklein, opakowań drewnianych oraz młynów uważa się za dowody kwalifikacji zawodowych, wymagane stosownie do przepisów ustawy.

Art. 48. 1. Traci moc ustawa z dnia 11 września 1956 r. o izbach rzemieślniczych i Związku Izb Rzemieślniczych (Dz. U. Nr 41, poz. 190).

2. W przypadku gdy dotychczasowe przepisy nakładają obowiązki lub przewidują uprawnienia cechów, izb rzemieślniczych, Związku Izb Rzemieślniczych, Ogólnopolskiego Zrzeszenia Prywatnych Wytwórców, Ogólnopolskiego Zrzeszenia Prywatnych Usług Młynarskich i Rolniczych w odniesieniu do zrzeszonych w nich osób prowadzących działalność objętą przepisami niniejszej ustawy, obowiązki te i uprawnienia przechodzą odpowiednio na organizacje rzemieślnicze, powołane na jej podstawie.

3. Z chwilą rozpoczęcia działalności przez Centralny Związek Rzemiosła zaprzestają działalności Centralny Związek Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu, Związek Izb Rzemieślniczych, Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnych Wytwórców i Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnych Usług Młynarskich i Rolniczych, a ich majątek i zobowiązania przechodzą na Centralny Związek Rzemiosła.

4. Z chwilą zaprzestania działalności przez Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnych Wytwórców oraz Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnych Usług Młynarskich i Rolniczych członkowie ich stają się członkami cechów.

5. Z chwilą rozpoczęcia działalności przez izby rzemieślnicze zaprzestają działalności odpowiednie dotychczasowe izby rzemieślnicze, oddziały i delegatury organizacji wymienionych w ust. 3, a majątek i zobowiązania izb rzemieślniczych przechodzą na właściwe izby rzemieślnicze.

6. Istniejące cechy oraz rzemieślnicze spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu dostosują w terminie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności Centralnego Związku Rzemiosła swoje statuty i działalność do przepisów niniejszej ustawy i przepisów wydanych na jej podstawie.

7. Spółdzielnie rzemieślnicze, których statuty przewidują członkostwo pracowników, dostosują je w terminie do dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do przepisów tej ustawy.

Art. 49. 1. Pracownicy zatrudnieni w Związku Izb Rzemieślniczych, Centralnym Związku Rzemieślniczym Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu, Ogólnopolskim Zrzeszeniu Prywatnych Wytwórców oraz w Ogólnopolskim Zrzeszeniu Prywatnych Usług Młynarskich i Rolniczych stają się pracownikami Centralnego Związku Rzemiosła.

2. Pracownicy zatrudnieni dotychczas w izbach rzemieślniczych i delegaturach wojewódzkich Centralnego Związku Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu oraz w oddziałach i delegaturach zrzeszeń, wymienionych w ust. 1, stają się pracownikami odpowiednich izb rzemieślniczych.